

От Доц.д-р Валентин Мирчев Богоев на дисертацията

„Влиянието на АМ Струма върху моделни популации от гръбначни животни и оценка на ефективността на дефрагментационните съоръжения”

От НИНА ЦВЕТКОВА СТОИЛОВА

редовен докторант в катедрата по Екология и опазване на околната среда при Биологическия ф-т на СУ „Св.Климент Охридски“За присъждането на образователната и научна степен ДОКТОР в професионално направление 4.3 Биологични науки (Екология и опазване на екосистемите)

Причина поради която в световен мащаб се повдига все по-често въпросът за въздействието на пътищата и МПС върху околната среда основно е свързана с ефекта им върху биоразнообразието. Най-общо този ефект се формулира като бариерен и обобщава в себе си негативното въздействие от затрудненото преминаване поради наличието на физически бариери и общото отдалечаване на дивите животни от такъв тип инфраструктурни обекти поради шум, замърсяване, откритост и др. За ограничаване на този ефект акцент следва да се постави на етапа на трасирането, като се избягва прекъсването на областите с увеличено биологичното разнообразие, както и съдържащи ключови местообитания за оцеляването на склонни към или изчезващи видове. Ключов момент при трасирането и предотвратяване на загубата на ценни за дивите видове територии са и локализирането на коридорите осъществяващи тяхната свързаност.

Поставените цели в дисертационната работа са две: Установяване на влиянието на Автомагистрала Струма върху моделни популации от гръбначни животни и Оценка на ефективността на дефрагментационни съоръжения в обхвата на АМ Струма. За тяхното реализиране докторантката е набелязала значителен брой задачи. Така поставените цели и задачи, не будят никакво съмнение в актуалността на проблема. Съвременното пътно строителство и свързаните с него негативни въздействия върху околната среда, привличат вниманието на еколозите отдавна. Най- същественото тук е загубата на местообитания, фрагментацията им и свързаното с това увличение на екотонната повърхност, както и загуба на биоразнообразие, било чрез прогонване на видове от тяхните естествени местообитания, или чрез директната им гибел.

Дисертационният труд е с обем 157 страници. Структуриран е в 6 глави, с 21 таблици 3 фигури, 3 графики 9 модела, 26 снимки и 12 приложения. Списъкът с използваната литература се състои от 328 заглавия.

Литературният обзор е направен обстойно, като са обхванати най- широк кръг от въпроси касаещи разработката. За реализирането на поставените задачи е използван набор от съвременни методи и техники. Направен е преглед и на нормативната база, засягаща пътното строителство и влиянието му върху околната среда.

Получените резултати от теренните изследвания и наблюдения са обстойно коментирани в главата „Резултати и обсъждане“. Добрата литературна осведоменост на докторантката и е позволило да направи обширен и задълбочен коментар на

получените от нея резултати. Като обобщение на получените данни е построен Обобщен модел на линейните коридори за едри бозайници по трасето на АМ „Струма“. На база на данните от регистрации или следи от жизнена дейност при теренната работа по метода на трансектите е отчетено обилието на моделните видове в района. На базата на направените анализи и теренни наблюдения, са направени 26 основни извода, групирани по реда на поставените задачи. Основното заключение което се прави от тях е, че въпреки привидно високата прозрачност на съоръженията в обхвата на АМ „Струма“ те не биха могли да бъдат ефективни проходи за животни по комплексни причини като висока гъстота на населените места, липсата на достатъчно плътна растителност и като цяло на прекъснатите екологични коридори. Основните приноси са очертани от докторантката, но те могат да се обобщят в следното: Настоящата работа представлява първото екологично изследване на АМ Струма след построяването ѝ. То е и най-дългосрочното и подробно изследване на смекчаващи мерки за обекти от РПМ. За първи път се провежда мониторинг на проходи за диви животни в страната, при действащ пътен участък. За първи път за участък от РПМ се прилага мултикритериен анализ за определяне на пригодност на съоръжения като потенциални ПДЖ.

Като резултат от своята научна работа докторантката е публикувала в съавторство своите резултати в две научни списания (**едното с ИФ**), както и в две участия в национални научни конференции с доклад и постер, което напълно удовлетворява изискването за подобен род разработки.

В заключение, дисертационният труд на Нина Стоилова е плод на нейната самостоятелна научна работа. Извършена е голяма по обем работа, получени са ценни резултати за практиката, усвоени са и са приложени най-съвременните методи за този род изследвания.

Имайки пред вид извършената експериментална и полева работа, събраните и обобщени резултати, изводи и препоръки, много от които са новост за екологичната практика, считам, че дисертацията на Нина Цветкова Стоилов на тема „Влиянието на АМ Струма върху моделни популации от гръбначни животни и оценка на ефективността на дефрагментационните съоръжения“, отговаря на всички изисквания за придобиването на образователната и научна степен Доктор в професионално направление 4.3 Биологични науки (Екология и опазване на екосистемите).

24.04.2020

Подпис:

/ Доц. Д-р В.Богоев /

